

נערה שנתפתה פרק רביעי כתובות

א) [נחמס סב.], ב) לקמן
סב. א) וכתובת י"א.
ד) ס"א לכתובת ב"ן. כ"ל
רש"י. ה) ז"ל אחר ד"ה
מעלייה, ו) ויכ"ח חס'
בעירובין סג. ומוס' ימות
פג. וע' מוס' סנהדרין י"ז.
ז) [לקמן נב.].

מוסף רש"י
לפרנסה שמין באב.
הבת יתומה שגלת ליגשא,
ותמיס לה נדוניה כפי
אומדן שלטו בקיפון באביה,
ותמן או קמנן (לקמן
סח). כל לשון פרנסה
לשון עשיית זרביה הוא,
קונטרס'ר בע"ז (גיטין
סח).

עג א מיי' פט"ו מהל'
חסות הל"ז טושיע
אה"ע ס"י ק"א טע"ד:
עד ב מיי' פ"כ טס הל' ג
סמג לאוין על טושיע
טס ס"י ק"ג טע"א א':

תוספות ר"ד

יתוב ר"י קמיה דר"ה
ותיב ר"ה וקאמר כסם
שאיין (הבעל ירושה) והבנים
יורשין כתובת בני"ד אלא
מן הקרקע כך אין הבנות
ניזונות אלא מן הקרקע:

י"תיב רב יוסף קמיה דרב המנונא. משמע דרב יוסף היה קטן מרב המנונא וצ"ל דקידושין (דף כה. טו) משמע דרב המנונא תלמידו של רב חסדא היה גבי סבי דמיימא דלא אמו לפירקיה דרב חסדא אחר ליה לרב המנונא זיל זנעניהו ורב יוסף חזירו של רב חסדא היה אלא ז"ל דתרי רב המנונא הווי':

ומאי ע"ייה מע"י וייא דאב. לקמן צפרק מליאת האשה (דף סח.) פ"ח דהא דאמר שמואל שמין בצב לא ליפות כח הבת ליתן לה יותר מעשור נכסים אס האב היה ויתן אלא לגרוע כחה וליתן לה פחות מעשור נכסים אס אנו יודעין שהוא עזרן דלא מנינו שומא לעלייה אלא לגרועתא כדאמר' צ"ל מליאת האשה (ג"י טו) מעשה ונתן לה רבי עד שניס עשר צנכסין ולקמן (דף נב.) נמי משמע דדוקא עד עישור נכסים שרו רבנן אכל טפי איכא עזורי אחסנתא דפרין מי איכא מידי דרחמנא אחר צבא לירות צבתא לא תירוח ומתקני רבנן כו' ומסיק עד כמה משמע עד כמה שרו רבנן א"ג דדמי לעזורי אחסנתא עד עישור נכסים ומיהו הכא משמע עליויה דאב דשמואל לעלייה קאמר ויש לומר דלענין מטלטלי דוקא הוי לעלייה דכיון דשמין צדעת האב גביא נמי ממטלטלי אכל לענין כמה צדעת האב ליתן הוי לגרועתא שלא להוסיף על עישור אלא לפחות וצ"ל דצפרק מליאת האשה (ג"י טו) תנן רבי יהודה אומר אס השיא בת הראשונה יתן לשניה כדרך שנתן לראשונה משמע אפילו נתן לראשונה יותר מעישור נכסים מדקא מהדרי ליה רבנן פעמים שאדם עשיר והעני פירוש עשיר צדעת והעני צדעת ולא יתן לזאת כמו שנתן לראשונה אלא שמין את הנכסים ועישור נכסים יתנו ולא יותר ושמואל דאמר שמין בצב כר"י סבירא ליה ואור"י דלעולם לא קאמר רבי יהודה יתן לשניה כדרך שנתן לראשונה אלא דווקא כשתנן לראשונה עישור נכסים או פחות ורבנן מהדרו ליה דאין לכת אחר דעתו הראשונה כיון שצדעת

אוש עליה כולי עלמא. והוא לא פ"י צדעיה יורשין דקאמר כתובת בנין דיכרין היא וסבורים שסתם ירושה קאמר שאין הצנים יורשין מטלטלין: **דלמא כתובת בנין דיכרין קאמר מר.** לפי ששתי תקנות הללו שחקנו חכמים בתנאי כתובה לומדות זו מזו וכתובת בנין דכרין תנן צפרק מי שהיה נשוי (לקמן דף כס.) דאין נגזית מן המטלטלין דתנן ר' שמעון אומר אפי' יש שם נכסים שאין להם אחריות אינן כלום עד שהיא שם נכסים שיש להן אחריות מותר על שתי הכתובות דינר והתם מפרש ד' להילכתא כתובת בנין דיכרין דתנן מי שהיה נשוי שתי נשים ומתו ואח"כ מת הוא ויתומין של כל אחת מבקשין כתובת אמן כגון שכתובת האחת מרובה או אס שמיהן שוות פעמים שצני האחת רבים וצני האחת מועטין ואותן המועטין מבקשים כתובת אמן ויתלקו צנייהן וצני השניה יתלקו את כתובת אמן צנייהן וצאין עליהם מכח תנאי כתובת אמן שכתובת צה כתובת בנין דכרין דיהוין לבי מיינאי אינון יתרון כסף כתובתך כו' אס יש מותר דינר על שתי הכתובות שתקיים צו נחלה דאורייתא אלו נוטלין כתובת אמן ואלו נוטלין כתובת אמן ואס לאו חולקין צוה למנין גולגולתם דבמקום דמיעקרא נחלה דאורייתא לא תקון רבנן: **מר דגביא רבה הוא ידע.** שאין ללמוד מוון צנות מירושת צנים אלא מירושת כתובת בנין דכרין שצאה מכח תנאי כתובה כמותה: רב ון מחיטי דעלייה. יתומות צאו לפניו ותוצעות מוונות מחיטי דאציהן שלא היו שם קרקעות אלא מטלטלין ונתן להם: **פרנסה הוא.** לא מוונות היו אלא פרנסת נדוניה ליגשא וההיא גביא ממטלטלי: **וכדשמואל דאמר לפרנסה שמין בצב.** אומדן לפי וותרנותו של אב או לפי קמננותו אס היה קיים כך וכך היה נתן להם מנכסים הללו וכיון דאומדן דעתו שיימינן מקרקעי ומטלטלי שויס צבך: **מעלייה דאב.** לפי אומדן עילוי דעת וותרנותו: או **דלמא מונוי ממש.** ואע"ג דתנאי כתובה ככתובה ואין נגזית ממטלטלי דכל אסמכתא דשטרי

יתוב רב יוסף קמיה דרב המנונא ויתוב רב המנונא וקאמר כשם שאין הבנים יורשין אלא מן הקרקע כך אין הבנות ניזונות אלא מן הקרקע אווש עליה כולי עלמא דשביק ארעא לא ירתוי ליה בניה דלא שביק ארעא לא ירתוי ליה בניה דאמר ליה רב יוסף ודלמא "כתובת בנין דכרין קאמר מר אמר ליה (ס) מר דגברא רבא הוא ידע מאי קאמינא אמר רבי חייא בר יוסף רב זן מחיטי דעלייה איבעיא להו פרנסה הויא ומאי עלייה מעלייה דאב וכדשמואל (ט) דאמר שמואל לפרנסה שמין באב או דלמא מונוי ממש הוה ומאי עלייה מדברים טובים שנאמרו בעלייה דאמר רב יצחק בר יוסף בעלייה התקינן שיהו בנות ניזונות מן המטלטלין תא שמע בדיה דרבי בנאי אחוה דרבי חייא בר אבא הווי מטלטלין דיתמי אתו לקמיה דשמואל א"ל זיל זון מאי לאו למונוי וכדרב יצחק בר יוסף סבורא ליה לא התם לפרנסה הויא ושמואל לטעמיה דאמר שמואל לפרנסה שמין באב הוה עובדא בנהרדעא ורון דייני דנהרדעא בפומבדיתא ואגבי רב הנא בר ביזנא אמר להו רב נחמן זילו אהדרו ואי לא מגבינא לכו לאפדנייכו מינייכו רבי אמי ורבי אסי סבור למיזן ממטלטלי אמר להו רבי יעקב בר אידי מילתא דר' יוחנן ור"ל לא עבדו בה עובדא אתון עבדין בה עובדא רבי אלעזר סבר למיזן ממטלטלין אמר לפניו רבי שמעון בן אליקים רבי יודע אני כך שאין מרת הדין אתה עושה אלא מרת רחמנות אלא (ט) שמא יראו התלמידים ויקבעו הלכה לדורות ההיא דאתא לקמיה דרב יוסף אמר להו הבו לה מתמרי דעל בודיא אמר ליה אביי אילו בעל חוב הוה כי האי גוונא מי הוה יהיב ליה מר אמר ליה דחוייא לבודיא קאמינא סוף

אקרקעות היא לפי שעומדות בעין רב סבר לה כתקנת עלייה והיינו דקאמר מחיטי דעלייה: זיל וון. את הצנות: הוה עובדא ורון דייני. לזון מן המטלטלין: **מחמרי דעל בודיא.** שהן מטלטלין: **בודיא.** מחללות שנותנין תחת הדקלין כשגודרין התמרים: **אילו בעל חוב הוה.** כלומר אפילו בעל חוב שיפה כמו לטרופ ממשועבדין אינו גובה ממטלטלין של יתומים וזו תגבה למוון הצנות שהורע כחן אכל משועבדים: **דחו לבודיא.** הקרובות לגדור ועדיין מחוברות: **יתוס** חרי כדי עישור נכסים ומיהו אין רחיה דאס כן מהאי טעמא נמי יש קצבה למוונות האחים דהא יש קצבה למעלה עד צגר ואין לומר דהתם איכא למימר שמה תלקה ותצטרך רפואה ואמרינן צפרקין" דרפואה שאין לה קצבה היא בכלל מוונות דהא חשיב צהניקין (ג"י טו) פסק לזון ה' שנים צת אשתו יש לה קצבה דקתני והיא ניזונת מנכסים משועבדים אלא ודאי אע"פ שקצובים למעלה עד צגר כיון שאין קצובין למטה דאפשר שתנשא קודם לא חשיבי קצובין אכל פרנסה יש לה קצבה שאפשר ללקוחות לצרר הדברים ע"י צ"ד ולשום דעתו של אב צין למעלה צין למטה: **ואמר** ליה זון ב'. ואס תאמר ומאי אולמיה הא דשמואל יותר מההיא דרב יצחק צר יוסף דמצביא לן אי סבר רב כותיה וי"ל משום דשמואל עבד עובדא מיימי ואלא מסתבר ליה דרב פליג אדשמואל דהא צלאו הכי משמע דרב זן היינו מוונות אלא דמצביא ליה משום דלא ניחא ליה למימר שיחלוק רב על המשנה דקתני מוונות הצנות הוי כירושת בנין דיכרין ומיימי רחיה משמואל דעבד עובדא והכי נמי מצי סבר רב כדמשמע לישנא דזן רב וסברי דאחרי כן שניו התקנה וצ"ל והיכי משמע מילתא דשמואל דאמר זיל זון דמוונות ממש קאמר יותר ממילתיה דרבי חייא צר יוסף דקאמר רב זן וי"ל דסברא הוא צעשה שפוסק הוראה יש לו לפסוק צלשון דליכא למיטעי הילכך איכא למימר טפי דזיל זון ממש קאמר אכל רבי חייא צר יוסף היה שונה קבלתו ולא היה כל כך מדקדק בצלשונו: **אמר** ליה זיל אהדרו ב'. טועין בדבר משנה חשיב רבו רב נחמן והוא צענמנו היה יכול להחזיר הדין אלא שבעלי דינין לא היו שומעין לו כמו לדיינין לכך קאמר ליה זיל אהדרו: סוף

האדם משתנה הילכך לעולם יתנו עישור נכסים ויש להציא רחיה דרבי ליה צהדיא כר"י צפרק מליאת האשה (טו) וקאמר רבי צהדיא שמתתא דפרנסה טרפא ממשעבדי ולא מוונות לפי שמוונות אינן קצובים כדאמרין צהניקין (גיטין דף נא. טו) ופרנסה מיקן קיינא כדאמר התם ואס איתא דלהוסיף על עישור נכסים נמי שמין בצב אס כן פרנסה נמי אינה קצובה אכל אס אין שמין אלא לפחות מעישור נכסים ניחא אע"פ שאין לה קצבה למטה כיון דלמעלה מיהא יש לה קצבה יחולין הלקוחות ליזרר ולהניח מבני חרי כדי עישור נכסים ומיהו אין רחיה דאס כן מהאי טעמא נמי יש קצבה למוונות האחים דהא יש קצבה למעלה עד צגר ואין לומר דהתם איכא למימר שמה תלקה ותצטרך רפואה ואמרינן צפרקין" דרפואה שאין לה קצבה היא בכלל מוונות דהא חשיב צהניקין (ג"י טו) פסק לזון ה' שנים צת אשתו יש לה קצבה דקתני והיא ניזונת מנכסים משועבדים אלא ודאי אע"פ שקצובים למעלה עד צגר כיון שאין קצובין למטה דאפשר שתנשא קודם לא חשיבי קצובין אכל פרנסה יש לה קצבה שאפשר ללקוחות לצרר הדברים ע"י צ"ד ולשום דעתו של אב צין למעלה צין למטה: **ואמר** ליה זון ב'. ואס תאמר ומאי אולמיה הא דשמואל יותר מההיא דרב יצחק צר יוסף דמצביא לן אי סבר רב כותיה וי"ל משום דשמואל עבד עובדא מיימי ואלא מסתבר ליה דרב פליג אדשמואל דהא צלאו הכי משמע דרב זן היינו מוונות אלא דמצביא ליה משום דלא ניחא ליה למימר שיחלוק רב על המשנה דקתני מוונות הצנות הוי כירושת בנין דיכרין ומיימי רחיה משמואל דעבד עובדא והכי נמי מצי סבר רב כדמשמע לישנא דזן רב וסברי דאחרי כן שניו התקנה וצ"ל והיכי משמע מילתא דשמואל דאמר זיל זון דמוונות ממש קאמר יותר ממילתיה דרבי חייא צר יוסף דקאמר רב זן וי"ל דסברא הוא צעשה שפוסק הוראה יש לו לפסוק צלשון דליכא למיטעי הילכך איכא למימר טפי דזיל זון ממש קאמר אכל רבי חייא צר יוסף היה שונה קבלתו ולא היה כל כך מדקדק בצלשונו: **אמר** ליה זיל אהדרו ב'. טועין בדבר משנה חשיב רבו רב נחמן והוא צענמנו היה יכול להחזיר הדין אלא שבעלי דינין לא היו שומעין לו כמו לדיינין לכך קאמר ליה זיל אהדרו: סוף